

VISUOMENĖS INFORMAVIMO ETIKOS ASOCIACIJOS 2023 M. VEIKLOS ATASKAITA

Bendroji informacija

2023 m. Visuomenės informavimo etikos asociacija (toliau – Asociacija) pradėjo turėdama devynis narius, tačiau 2023 m. birželio 6 d. į Asociaciją buvo priimtas naujas, dešimtas narys – Lietuvos žiniasklaidos tautinių bendrųjų kalbomis asociacija.

2023 m. birželio 1 d. įsigaliojo Visuomenės informavimo įstatymo pataisos, kuriomis buvo pakeista Visuomenės informavimo etikos komisijos (toliau – Komisija) sudėtis ir formavimo tvarka, taip pat panaikinta įstatymo nuostata, įpareigojanti LRT paskelbti Komisijos sprendimus dėl visuomenės informavimo etikos pažeidimų per I-ąją radijo programą, jeigu šių sprendimų savo visuomenės informavimo priemonėse nepaskelbė patys juos padarę viešosios informacijos rengėjai ir (ar) skleidėjai. Iš įstatymo buvo išbrauktas iki šiol jame buvęs Asociacijos steigėjų sąrašas ir nustatyta, jog be Asociacijos narių vieną savo atstovą į Komisiją deleguoja LRT ir tris narius – Medijų taryba, žurnalistikos studijų programą vykdančių universitetų teikimu. Minėtomis įstatymo pataisomis taip pat buvo apribotos Komisijos narių kadencijos, numatant, jog Komisijos nariai skiriami 3 metų kadencijai ir jais gali būti ne ilgiau kaip dvi kadencijas iš eilės.

Įsigaliojus Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimams, Komisija sustabdė savo veiklą, kadangi tiek jos sudėtis, tiek ir Asociacijos įstatai neatitiko naujųjų įstatymo reikalavimų. Atlikus atitinkamus Asociacijos įstatų pakeitimus, naujai suformuota Komisija savo kadenciją pradėjo 2023 m. rugsėjo 5 d.

Komisijos sudėtis:

Jolanta MAŽYLĖ - Lietuvos žurnalistų sąjunga;

Gražina Viktorija PETROŠIENĖ - Lietuvos žurnalistų draugija;

Gintaras SARAFINAS - Interneto žiniasklaidos asociacija;

Asta CIBIENĖ - Lietuvos radijo ir televizijos asociacija;

Vaiva ŽUKIENĖ - Lietuvos kabelinės televizijos asociacija;

Ramutė ŠIMUKAUSKAITĖ - Nacionalinė rajonų ir miestų laikraščių leidėjų asociacija;

Valdas LATOŽA - Lietuvos regioninių radijo stočių asociacija;

Ivona JAROSLAVCEVIENĖ - Asociacija „Nacionalinė spauda“;

Ernest ALESIN - Lietuvos žiniasklaidos tautinių bendrųjų kalbomis asociacija;

Stasys BAUBLYS - Regioninių televizijų asociacija;

Jurga TVASKIENĖ - Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija;

Gabrielė BURBULYTĖ-TSISKARISHVILI - Medijų taryba;

Ina ŽURKUVIENĖ - Medijų taryba;

Andrius ŠUMINAS - Medijų taryba.

Komisijos pirmininke, kaip ir praeitos kadencijos Komisijoje, buvo išrinkta Vaiva Žukienė, o jos pavaduotoja – Ramutė Šimukauskaitė.

2023 m. įvyko 4 visuotiniai Asociacijos narių susirinkimai – 1 eilinis ir 3 neeiliniai.

Eilinis visuotinis Asociacijos narių susirinkimas įvyko 2023 m. vasario 21 d. Šio susirinkimo metu buvo svarstoma Asociacijos 2022 m. veiklos ataskaita, svarstoma ir tvirtinama Asociacijos 2022 m. pajamų ir išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaita, tvirtinamas metinės finansinės atskaitomybės dokumentų rinkinys.

Pirmasis neeilinis visuotinis Asociacijos narių susirinkimas įvyko 2023 m. birželio 6 d. Šiame susirinkime į Asociaciją buvo priimtas naujas, dešimtas, Asociacijos narys - Lietuvos žiniasklaidos tautinių bendrijų kalbomis asociacija ir pakeisti Asociacijos įstatai. Įstatų pakeitimai buvo susiję su 2023 m. birželio 1 d. įsigaliojusiais Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimais, numatančiais, jog savo atstovus į Komisiją deleguoja ne tik Asociacijos nariai, bet ir LRT bei Medijų taryba. Kadangi Komisija yra kolegialus Asociacijos valdymo organas, įstatymo nuostatos dėl naujos Komisijos sudėties ir formavimo tvarkos, privalėjo atsispindėti ir Asociacijos įstatuose, o naujos sudėties Komisija savo darbą galėjo pradėti tik įregistravus atitinkamus įstatų pakeitimus Judrinių asmenų registre. Kad kiekvieną kartą, priėmus naują Asociacijos narį, nereiktų koreguoti Asociacijos įstatų, įstatuose taip pat buvo atsakyta nurodyti konkretų Komisijos narių skaičių, apsiribojant nuostata, jog kiekvienas Asociacijos narys deleguoja į Komisiją po vieną savo atstovą, vieną atstovą – LRT ir tris narius – Medijų taryba. Šiame susirinkime taip pat buvo nuspręsta įpareigoti Asociacijos direktorių parengti dar vienus Asociacijos įstatų pakeitimus, suteikiančius galimybę visuotinius Asociacijos narių susirinkimus organizuoti nuotoliniu būdu.

Antrasis neeilinis visuotinis Asociacijos narių susirinkimas įvyko 2023 m. rugpjūčio 14 d. 2023 m. balandžio mėn. pabaigoje įgaliojo Visuomenės informavimo įstatymo 28 str. pakeitimai, kuriais Asociacija buvo įgaliota tapti viena iš Medijų rėmimo fondo steigėjų. Pagal Asociacijos įstatus sprendimą dėl kitų juridinių asmenų steigimo ar dėl tapimo kitų juridinių asmenų dalyviu gali priimti tik visuotinis Asociacijos narių susirinkimas, todėl šiame susirinkime buvo priimtas formalus sprendimas dėl Asociacijos tapimo Medijų rėmimo fondo steigėja ir dalyve.

Trečiasis neeilinis visuotinis Asociacijos narių susirinkimas įvyko 2023 m. lapkričio 30 d. Šiame susirinkime buvo patvirtinta Asociacijos 2024 m. pajamų ir išlaidų sąmata ir priimta nauja Asociacijos įstatų redakcija, numatanti galimybę rengti visuotinius Asociacijos narių susirinkimus nuotoliniu būdu.

2023 finansinių metų pabaigoje Asociacijos narių buvo 10, samdomų Asociacijos darbuotojų skaičius išliko nepakitęs – 1.

Asociacijos 2023 m. gautų pajamų ir išlaidų suvestinė pateikta ataskaitos Priede Nr. 1.

Asociacijos veikla

Pagrindinę Asociacijos veiklos 2023 m. dalį sudarė Komisijos darbo organizacinis-techninis užtikrinimas ir jos priimtų sprendimų įgyvendinimas. Asociacijos atstovai taip pat aktyviai dalyvavo rengiant Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimus, susijusius su Komisijos veiklos pertvarkymu ir Medijų rėmimo fondo steigimu, betarpiškai dalyvavo steigiant patį Medijų rėmimo fondą ir organizuojant jo veiklos pradžią, atstovavo Asociacijos narių pozicijai Medijų rėmimo fondo dalininkų susirinkimuose.

2023 m. balandžio 19 d. Asociacija surengė nuotolinį seminarą žurnalistams ir žiniasklaidos darbuotojams „Saugi aplinka ir apsauga nuo persekiojimo“, kuriame pranešimus skaitė Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Psichologinio smurto darbe prevencijos skyriaus vedėja – vyriausioji darbo inspektorė Liudmila Mironovienė, advokatų kontoros Sorainen ekspertė, advokatė Jurgita Karvelė ir Žurnalistų sąjungos pirmininkas Dainius Radzevičius.

2023 m. rugpjūčio 26 d. Birštone įvyko tradicinis diskusijų festivalis „Būtent!“, kuriame Asociacija surengė viešą diskusiją „Vieša kritika ir viešos kovos dėl idėjų. Kur padarumo ribos?“. Šioje diskusijoje buvo aptarta viešosios erdvės diskurso kultūra, pasidalinta mintimis apie konstruktyvios kritikos ir pykčio kalbos skirtumus.

Asociacija taip pat finansiškai parėmė 2023 m. gruodžio 1 d. Vytauto Didžiojo universitete įvykusį seminarą – mokymus regionų žurnalistams „Mažų redakcijų idėjų fasilitatorius: žinios ir tvarumas“ ir suteikė paramą VšĮ „Balticada Investigations Studio“ atliekant ir publikuojant tyrimą „Disputai dėl viešosios informacijos prieinamumo: Žurnalistų praktikų ir informacijos laisvės politikos Baltijos šalyse studija“ (*Disputes over Access: A Study on Journalists' Practices and Freedom of Information Policies in the Baltics*), dėl kurios buvo nuspręsta 2022 m. spalio 27 d. neeiliniame visuotiniame Asociacijos narių susirinkime.

Komisijos posėdžiai

2023 m. įvyko 18 Komisijos posėdžių, kuriuose Komisija išnagrinėjo 30 skundų dėl 43 publikacijų. 24 skundus buvo atsisakyta nagrinėti, kadangi jie nepriskirtini Komisijos kompetencijai, suėjęs publikacijų skundimo senaties terminas ir pan., dalis šių skundų, atsižvelgiant į jų dalyką, buvo persiųsti nagrinėti pagal kompetenciją Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybai, Lietuvos radijo ir televizijos komisijai ar Vyriausiajai rinkimų komisijai. Komisija taip pat pareiškė nuomonę dėl galimai paslėptos politinės reklamos 4 Vyriausios rinkimų komisijos pateiktose įvertinti publikacijose.

2023 m. Komisija priėmė 9 sprendimus, kuriais pripažino 15 įvairių profesinės etikos pažeidimų, parašė 8 individualius ir 7 viešus kreipimasis į viešosios informacijos rengėjus, skleidėjus ir žurnalistus. Apibendrinant Komisijos šiais metais priimtus sprendimus, konstatuotina, jog dažniausiai buvo pažeidžiamas Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekso 20 str., įpareigojantis viešosios informacijos rengėjus suteikti neigiamai kritikuojamam asmeniui atsakymo teisę toje pačioje publikacijoje (5 atvejai).

2023 m. Komisija taip pat vieną kartą tikslino savo Darbo reglamentą – buvo detalizuota Komisijos narių balsavimo tvarka ir Darbo reglamentas buvo suderintas su naujosiomis Visuomenės informavimo įstatymo nuostatomis.

Nei vienas Komisijos 2023 m. priimtas sprendimas nebuvo apskūstas teismui.

Direktorius

Viktoras Popandopula

Asociacijos 2023 m. gautų įmokų ir patirtų išlaidų suvestinė

2023-01	
Gautos įmokos	1 995,00 €
Išlaidos	5 330,64 €
Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos	3 918,15 €
Buhalterinės paslaugos	350,00 €
Ryšio paslaugos	17,37 €
Patalpų nuoma ir kitos administracinės išlaidos	611,70 €
Internetinio pusl. išlaidos	425,80 €
Banko paslaugos	7,62 €

2023-02	
Gautos įmokos	987,40 €
Išlaidos	4 837,33 €
Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos	3 918,15 €
Buhalterinės paslaugos	350,00 €
Ryšio paslaugos	18,57 €
Patalpų nuoma ir kitos administracinės išlaidos	544,50 €
Banko paslaugos	6,11 €

2023-03	
Gautos įmokos	1 545,29 €
Išlaidos	5 065,53 €
Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos	3 918,15 €
Buhalterinės paslaugos	350,00 €
Patalpų nuoma ir kitos administracinės išlaidos	611,70 €
Ryšio paslaugos	18,52 €
Kanceliarinės prekės	160,00 €
Banko paslaugos	7,16 €

2023-04	
Gautos įmokos	8 924,50 €
Išlaidos	17 699,47 €
Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos	3 918,15 €
Išmokos komisijos nariams	12 789,00 €
Buhalterinės paslaugos	350,00 €
Patalpų nuoma ir kitos administracinės išlaidos	611,70 €
Ryšio paslaugos	20,16 €
Banko paslaugos	10,46 €

2023-05	
Gautos įmokos	7 389,94 €
Išlaidos	5 223,86 €
Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos	3 918,15 €
Buhalterinės paslaugos	350,00 €
Patalpų nuoma ir kitos administracinės išlaidos	611,70 €
Ryšio paslaugos	28,17 €
Teisinės paslaugos	121,00 €
Seminarai, konferencijos	187,50 €
Banko paslaugos	7,34 €

2023-06	
Gautos įmokos	9 996,00 €
Išlaidos	13 097,24 €
Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos	3 918,15 €
Išmokos komisijos nariams	8 183,00 €
Buhalterinės paslaugos	350,00 €
Patalpų nuoma ir kitos administracinės išlaidos	611,70 €
Ryšio paslaugos	20,69 €
Kanceliarinės prekės	1,08 €
Pašto išlaidos	2,80 €
Banko paslaugos	9,82 €

2023-07	
Gautos įmokos	1 764,00 €
Išlaidos	7 837,47 €
Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos	3 740,89 €
Buhalterinės paslaugos	350,00 €
Patalpų nuoma ir kitos administracinės išlaidos	611,70 €
Teisinės paslaugos	104,67 €
Seminarai, konferencijos	3 000,00 €
Ryšio paslaugos	23,56 €
Banko paslaugos	6,65 €

2023-08	
Gautos įmokos	588,29 €
Išlaidos	8 055,71 €
Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos	3 918,15 €
Buhalterinės paslaugos	350,00 €
Patalpų nuoma ir kitos administracinės išlaidos	611,70 €
Ryšio paslaugos	21,00 €
Seminarai, konferencijos	3 147,42 €
Banko paslaugos	7,44 €

2023-09	
Gautos įmokos	15 112,10 €
Išlaidos	5 317,30 €
Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos	3 918,15 €
Buhalterinės paslaugos	350,00 €
Patalpų nuoma ir kitos administracinės išlaidos	611,70 €
Ryšio paslaugos	21,30 €
Seminarai, konferencijos	407,94 €
Banko paslaugos	8,21 €

2023-10	
Gautos įmokos	7 497,00 €
Išlaidos	9 886,35 €
Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos	3 918,15 €
Išmokos komisijos nariams	4 900,00 €
Buhalterinės paslaugos	350,00 €
Patalpų nuoma ir kitos administracinės išlaidos	611,70 €
Ryšio paslaugos	21,60 €
Pašto išlaidos	2,40 €
Internetinio pusl. išlaidos	72,45 €
Banko paslaugos	10,05 €

2023-11	
Gautos įmokos	13 804,17 €
Išlaidos	5 726,65 €
Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos	3 918,15 €
Buhalterinės paslaugos	350,00 €
Patalpų nuoma ir kitos administracinės išlaidos	544,50 €
Ryšio paslaugos	21,00 €
Internetinio pusl. išlaidos	169,28 €
Kanceliarinės prekės	84,70 €
Mažavertis turtas	53,10 €
Pranešimų publikavimas	278,30 €
Seminarai, konferencijos	300,00 €
Banko paslaugos	7,62 €

2023-12	
Gautos įmokos	87 592,73 €
Išlaidos	20 788,43 €
Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos	3 918,15 €
Išmokos komisijos nariams	15 582,00 €
Buhalterinės paslaugos	350,00 €
Patalpų nuoma ir kitos administracinės išlaidos	611,70 €
Ryšio paslaugos	21,91 €
Pašto išlaidos	3,00 €
Teisinės paslaugos	90,75 €
Internetinio pusl. išlaidos	200,00 €
Banko paslaugos	10,92 €

Viso pajamų: 157.196,42 Eur

Viso išlaidų: 108.865,98 Eur

Parengė MB „FINLIS“ įgaliotas asmuo Lilija Lisovskaja